

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Fenomén osamělosti z pohledu klientů pečovatelské služby Archa

Autor práce: Pavlína Beránková

Obor studia: Sociální a charitativní práce

Posudek vypracoval: Mgr. Helena Machulová, Ph.D.

Datum: 10. 5. 2023

Formální stránka práce

Po formální stránce je práce dobře zvládnutá. Autorka se korektně odkazuje na zdroje, seznam literatury je přiměřený zvolenému tématu i typu práce. Zvláště oceňuji, že autorka využila i zahraniční zdroje. Jedině v citaci článku z časopisu Česká a slovenská psychiatrie vynechala jména autorů a odkazuje se jen na webové stránky časopisu. Po stránce jazykové je práce zpracovaná poměrně dobře, i když není prostá gramatických chyb.

Obsahová stránka práce

Cílem bakalářské práce je poukázat na příčiny a faktory osamělosti klientů, kteří žijí ve svém přirozeném prostředí. Za pomoci případových studií a polostrukturovaných rozhovorů zjistit, jaké příčiny a faktory ovlivnily jejich pocit osamělosti.

Práce rozdělena do 5 kapitol. V první kapitole se autorka zabývá tématem stárí z pohledu biologického, psychologického a sociologického. Autorka se v některých podnadpisech nebojí užívat pojmy jako psychologie nebo sociologie stárí, i když rozsah těchto podkapitol je vždy na necelé dvě strany. Asi by bylo vhodnější volit podnadvpisy, které více vystihnou jejich obsah. V poslední části kapitoly jsou pak zmíněny potřeby seniorů. Ve druhé kapitole se autorka zabývá osamělostí v kontextu stárí. Začíná vymezením osamělosti a jejím odlišením od samoty. Překvapivé pro mě bylo tvrzení, že osamělost zvyšuje riziko těhotenských komplikací. V kontextu stárí jsem se s tímto problémem nesetkala. Dále autorka stručně popisuje některé okolnosti, které vedou k osamělosti. Proč zrovna volí tyto a ne jiné, ale nevysvětluje. Třetí kapitola je věnována osamělosti klientů pečovatelské služby. Autorka zde prezentuje cíl, metodologii a výsledky svého výzkumného šetření. Poněkud nejasný je vznik využitých případových studií. Na jednom místě píše, že je „měla předem domluvené v pečovatelské službě Archa“ a o několik řádků dále píše, že „byly tvořeny na základě souhlasu vybraných klientů“ jak ale byly vytvořeny a na jakém podkladě není jasné. Zřejmě ale ne na základě rozhovorů s klienty, protože o tyto rozhovory jsou případové studie doplněné. Stejně nejasná jsou i kritéria výběru respondentů pro kvalitativní výzkum, autorka o nich vůbec nemluví. V kapitole jsou dále představeny 4 případové studie, které jsou vždy zakončené popisem příčin a faktorů ovlivňujících osamělost. Zarážející je popis příběhu paní Aleny, která se po smrti manžela dostala do sociální izolace trvající dodnes. Autorka se pouští do hodnotících soudů jako „Paní Alena si již dnes uvědomuje že její pocit osamělosti je z velké části její vina.“ Nebo „Paní Alena ví, že byla velká chyba nechat se pohlit smutkem až do té míry, že ztratila všechny své blízké“. Příběh klientky neznám, ale přece jen ztráta životního partnera je jednou z nejtěžších, která mnohdy vyžaduje pomoc a podporu. Té se asi klientce nedostalo, zato nyní se jí dostane ujištění, že si za vše může sama? Doufám, že jde jen o neobratný popis, a ne o reálný přístup ke klientce. V poslední kazuistice se objevuje zvláštní střídání jmen klientky – občas je označovaná jako paní Marie a občas jako Růžena. V poslední části práce autorka vyhodnocuje výsledky výzkumu a porovnává je s odbornou literaturou.

Celkové vyhodnocení

Autorka si zvolila velmi zajímavé a důležité téma osamělosti seniorů a dokázala se s ním poměrně dobře vypořádat, i když poněkud chybí větší propojení jednotlivých kapitol. S poznatky z 1. kapitoly se v dalších částech práce již vlastně nepracuje. Ve výzkumném šetření jsou také určitá problematická místa, která byla výše popsána. Mimo jiné se zdá, že autorku trápí otázka viny – tematizuje ji hned na několika místech v práci (v případových studiích, v jejich shrnutí a v závěru práce). Není jasné, jestli reprodukuje témata samotných seniorů, či je to téma její vlastní, ale nelze ho v práci přehlédnout. Bylo by dobré, kdyby se autorka u obhajoby vyjádřila i k tomu, proč je toto téma tolik důležité. Závěrem lze konstatovat, že cíl práce autorka naplnila.

Práci doporučuji k obhajobě.

Helena Machulová